

9/14/30/2025

خلاصه تحلیلی: استقرار جنگنده‌های F-35 آمریکا در پورتوریکو، ونزوئلا و پیام به ایران

۱. اصل خبر و اهمیت استقرار F-35 در پورتوریکو

پنج فروند جنگنده پنهانکار F-35 آمریکا در پایگاه سابق روزولت رودز در پورتوریکو فرود آمدند. این منطقه، دروازه هوایی و دریایی نزدیک به سواحل ونزوئلا است و به واشنگتن امکان می‌دهد:

- بازدارندگی نظامی در برابر ونزوئلا ایجاد کند.
 - برتری اطلاعاتی و راداری نسبت به نیروهای مادورو داشته باشد.
 - کنترل مسیرهای قاچاق و تردهای مشکوک در دریای کارائیب را تقویت کند.
- این اقدام پس از یک درگیری دریایی رخ داد که در آن یک قایق ونزوئلایی هدف قرار گرفت و ۱۱ کشته برجای گذاشت. کاراکاس آن را «حمله خصمانه» خواند، درحالی که واشنگتن می‌گوید در چارچوب عملیات ضد قاچاق بوده است.

۲. پیوند ونزوئلا و جمهوری اسلامی

ونزوئلا و ایران در سال‌های تحریم به هم نزدیک‌تر شدند:

- امضای نقشه راه ۲۰ ساله همکاری در سال ۲۰۲۲.
 - ارسال نفت و فرآورده‌های نفتی ایران به ونزوئلا در چندین نوبت از ۲۰۲۰ به بعد.
 - تعمیر و راه‌اندازی پالایشگاه‌های ونزوئلا با کمک متخصصان ایرانی.
- این روابط، برای آمریکا نماد یک شبکه تحریم‌گریز است که می‌تواند فشارهای غرب بر هر دو کشور را تضعیف کند. بنابراین حضور F-35 ها، پیام غیرمستقیم به ایران هم دارد که هرگونه حمایت عمیق‌تر از مادورو، تحت نظارت و ظرفیت ممانعت واشنگتن خواهد بود.

۳. مواضع کشورهای همسایه و منطقه

واکنش کشورهای منطقه به این تحولات متفاوت بوده است:

- کشورهای حامی مادورو مانند کوبا، بولیوی، نیکاراگوئه و اعضای ALBA این اقدام آمریکا را غیرقانونی و تهدیدی علیه صلح منطقه دانسته‌اند.

• برزیل موضع میانه‌رو اتخاذ کرده و بر اصل عدم مداخله و کاهش تنش تأکید داشته است.

- مکزیک و برخی کشورهای دیگر خواستار حل و فصل دیپلماتیک و جلوگیری از درگیری شده‌اند.

این اختلاف مواضع نشان می‌دهد آمریکای لاتین در قبال مادورو و واشنگتن یکپارچه نیست.

۴. انتخابات ونزوئلا و بحران مشروعیت

در انتخابات اخیر ونزوئلا، مادورو خود را پیروز اعلام کرد؛ اما:

- ایالات متحده، کانادا و تعدادی از کشورهای اروپایی نتایج را به رسمیت نشناختند.

- مخالفان ونزوئلایی و برخی ناظران مستقل این انتخابات را غیرشفاف و فاقد استانداردهای دموکراتیک می‌دانند.

این بحران مشروعیت، باعث افزایش فشارهای خارجی و داخلی بر مادورو شده است و بخشی از دلیل استقرار نیروهای آمریکا در نزدیکی مرزهای ونزوئلا نیز همین فضای بی‌اعتمادی است.

۵. فضای داخلی سیاسی آمریکا

فضای سیاسی داخل آمریکا بر واکنش به ونزوئلا تأثیر دارد:

- ترامپ با سیاست حداکثر فشار در حال ادامه راهبرد دوران قبل است؛ از جمله تحریم‌های نفتی و مالی گسترده علیه مادورو.

- موضوع ونزوئلا در کنگره و رسانه‌ها به‌عنوان نماد مبارزه با دیکتاتوری و قاچاق مواد مخدر مطرح می‌شود.

- با نزدیک شدن به انتخابات آمریکا، ترامپ و جمهوری‌خواهان این بحران را ابزار نمایش قدرت در سیاست خارجی می‌دانند، درحالی‌که دموکرات‌ها بیشتر نگران درگیری مستقیم و افزایش هزینه‌های نظامی هستند.

بنابراین حضور F-35 ها هم یک پیام به کاراکاس است و هم یک نمایش داخلی برای رأی‌دهندگان آمریکایی.

۶. بازدارندگی یا پیام به ایران و ونزوئلا

این استقرار چندلایه است:

- بازدارندگی: ونزوئلا بداند هر اقدام پرخطر نظامی یا دریایی با پاسخ سریع روبه‌رو خواهد شد.
- کاهش ریسک: حضور نزدیک نیروهای پیشرفته، به آمریکا امکان می‌دهد اطلاعات دقیق جمع کند و مانع حوادث غیرقابل کنترل شود.
- پیام غیرمستقیم به ایران: در شرایطی که تنش بین ایران و غرب، به‌ویژه پس از حملات اخیر اسرائیل و آمریکا به تأسیسات هسته‌ای ایران، در اوج است، این استقرار هشدار می‌دهد که همکاری تهران و کاراکاس زیر رصد کامل است و می‌تواند هدف فشارهای نظامی و سیاسی باشد.

جمع‌بندی نهایی

اقدام آمریکا در استقرار F-35 ها را می‌توان یک نمایش قدرت و کنترل بحران دانست، نه مقدمه جنگ.

- از یک سو، مادورو با انتخابات جنجالی و بحران مشروعیت داخلی روبه‌روست.
- از سوی دیگر، ایران به‌عنوان شریک کلیدی ونزوئلا، نقشی مضاعف در حساسیت آمریکا نسبت به این منطقه دارد.

نتیجه نهایی بستگی به این دارد که آیا طرفین می‌توانند تنش را در سطح پیام‌رسانی و بازدارندگی نگه دارند یا اینکه یک حادثه غیرمنتظره، بحران را به سطح درگیری مستقیم بکشاند.

مرکز تحولات